Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ННІ – *Навчально-науковий інститут економіки, управління і бізнесу ім. Г.Е.Вейнштейна*
Кафедра – *Фінансів, обліку та аудиту*
Ступінь вищої освіти – *перший (бакалавр)*
Спеціальність – *071 «Облік і оподаткування»*
Освітня програма – *«Облік і аудит»*

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему: *«Витрати періоду ТОВ Вознесенський коньячний завод»: фінансовий облік та економічний аналіз»*

ШИФР КРБ.ФОтаА.1.579-03.1.3

Здобувачки:_____ **Георгієва О.Г.**

Керівники: _____ **проф. Мельник Ю.М.**

_____ **доц. Маркова Т.Д.**

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від ” 4 “ червня 2026 р., протокол № 14.

Завідувач кафедри *фінансів, обліку та аудиту* _____ Наталія КУПРІНА

Одеса – 2026 рік

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ННІ – *Навчально-науковий інститут економіки, управління і бізнесу ім. Г.Е.Вейнштейна*
Кафедра – *Фінансів, обліку та аудиту*
Ступінь вищої освіти – *перший (бакалавр)*
Спеціальність – *071 «Облік і оподаткування»*
Освітня програма – *«Облік і аудит»*

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри фінансів, обліку та аудиту

_____

«____»_____2025 р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧКИ

Георгієвої Олени Георгіївни

1. Тема роботи: ***«Витрати періоду ТОВ Вознесенський коньячний завод»: фінансовий облік та економічний аналіз»***

   Затверджена наказом ОНТУ ***від 24 жовтня 2025 р. наказ № 579-03***

2. Термін здачі здобувачем закінченої роботи ***4 червня 2026 р.***

3. Вихідні дані до роботи: ***Звітні дані про діяльність підприємства за два роки.***

4. Перелік питань, які потрібно розробити: ***Сутність, значення та законодавча база обліку витрат періоду. Техніко економічна характеристика підприємства та економічний аналіз витрат періоду за два роки на ньому. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві та обліку витрат періоду на ньому. Висновки та пропозиції.***

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) ***таблиць – 23 , рисунків – 9***.

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи, що стосуються їх:

Розділ	Консультант (вчене звання, П.І. п-Б)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання ***2 лютого 2026 р.***

Керівники _____Мельник Ю.М.

_____ Маркова Т.Д.

Завдання прийняв до виконання _____ Георгієва О.Г.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1. *Розробка теоретичного розділу кваліфікаційної роботи*	2.02.26 - 10.03.26	
2. *Техніко-економічна характеристика підприємства та економічний аналіз за напрямом кваліфікаційної роботи за два роки*	11.03.26 - 11.04.26	
3. *Організація бухгалтерського обліку на підприємстві та обліку за напрямом кваліфікаційної роботи на ньому*	12.04.26 - 25.05.26	
4. *Оформлення кваліфікаційної роботи*	25.05.26 - 4.06.26	

Здобувачка вищої освіти _____ Георгієва О.Г.

Керівники роботи _____Мельник Ю.М.

_____Маркова Т.Д.

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНТУ.

Підтверджую, що в кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

Здобувачка вищої освіти Георгієва О.Г._____

А Н О Т А Ц І Я

кваліфікаційної роботи на тему: «Витрати періоду ТОВ «Вознесенський коньячний завод»: фінансовий облік та економічний аналіз»

Перший розділ присвячений теоретичним основам формування витрат періоду підприємства. У ньому розглядаються сутність витрат періоду як економічної категорії, їх класифікація та значення в системі управління підприємством. Також висвітлено питання документального підтвердження витрат періоду та особливості їх відображення у синтетичному й аналітичному обліку.

У *другому розділі* проведено економічний аналіз витрат діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод». Надається техніко-економічна характеристика підприємства, досліджуються основні показники його діяльності. Окрема увага приділяється аналізу витрат та калькуляції собівартості продукції, оцінці ефективності використання ресурсів і виявленню факторів, що впливають на рівень витрат.

Третій розділ присвячений організації обліку на підприємстві та вдосконаленню обліку витрат періоду. У ньому розглядаються питання організації бухгалтерського, оперативного та статистичного обліку, а також елементи облікової політики підприємства. Запропоновано напрями удосконалення обліку витрат періоду з метою підвищення ефективності управління витратами.

Кваліфікаційна робота містить:

текстової частини – 55

таблиць – 23

рисунків – 9

додаток – 1

ЗМІСТ

ВСТУП 5

1. ОСНОВНІ ТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО СКЛАДУ ВИТРАТ ПЕРІОДУ 9

1.1.Витрати періоду підприємства як економічна категорія: сутність та класифікація 9

1.2.Документальне підтвердження витрат періоду на підприємстві 15

1.3.Синтетичний та аналітичний облік витрат періоду 19

2. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ВОЗНЕСЕНСЬКИЙ КОНЬЯЧНИЙ ЗАВОД» 24

2.1.Техніко-економічна характеристика підприємства 24

2.2. Аналіз витрат та калькуляція собівартості продукції 30

3.ОРГАНІЗАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ ОПЕРАТИВНОГО, СТАТИСТИЧНОГО, БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, ЕЛЕМЕНТІВ ЙОГО ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ... 38

3.1. Загальна організація бухгалтерського обліку на підприємстві 38

3.2. Організація на підприємстві обліку витрат періоду 44

3.3. Напрями удосконалення обліку витрат періоду на підприємстві 48

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ 53

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 56

ВСТУП

Сучасний етап розвитку економіки характеризується підвищеною конкуренцією, нестабільністю зовнішнього середовища та зростаючими вимогами до ефективності діяльності підприємств. За таких умов особливого значення набуває система управління витратами, яка є важливою складовою загального механізму управління підприємством. Раціональне формування, облік та аналіз витрат дозволяють забезпечити контроль за використанням ресурсів, оптимізувати фінансові результати та підвищити конкурентоспроможність суб'єкта господарювання.

Однією з ключових складових витрат підприємства є витрати періоду, які не включаються до виробничої собівартості продукції, а визнаються витратами того звітного періоду, в якому вони були здійснені. До них належать адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати. Саме ці витрати суттєво впливають на формування фінансового результату підприємства, тому їх правильна організація обліку та ефективне управління мають важливе значення для забезпечення прибутковості діяльності.

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю вдосконалення системи обліку витрат періоду та підвищення ефективності їх аналізу в умовах сучасного господарювання. Належна організація бухгалтерського обліку витрат періоду забезпечує достовірність фінансової звітності, своєчасне виявлення відхилень від запланованих показників та формування інформаційної бази для прийняття управлінських рішень. Водночас економічний аналіз витрат дозволяє визначити основні тенденції їх зміни, виявити фактори впливу та обґрунтувати заходи щодо оптимізації витрат.

Особливу роль у забезпеченні ефективного управління витратами відіграє бухгалтерський облік, який є основним джерелом інформації для внутрішніх і зовнішніх користувачів. Від правильності організації обліку витрат періоду залежить точність визначення фінансових результатів діяльності підприємства, що, у свою чергу, впливає на прийняття стратегічних і тактичних управлінських рішень. Крім того, в умовах інтеграції України у світовий економічний простір

зростають вимоги до гармонізації національної системи обліку з міжнародними стандартами, що також обумовлює необхідність удосконалення методики обліку витрат.

Питання обліку та економічного аналізу витрат підприємства знайшли широке відображення у працях вітчизняних та зарубіжних науковців. Значний внесок у розвиток теоретичних і практичних аспектів цієї проблематики зробили такі вчені, як Бутинець Ф.Ф., Голов С.Ф., Сопко В.В., Ткаченко Н.М., Савицька Г.В. та інші. У їхніх роботах досліджуються питання класифікації витрат, організації бухгалтерського обліку, методики аналізу витрат та підвищення ефективності управління ними. Водночас, з урахуванням змін у нормативно-правовому регулюванні та умовах функціонування підприємств, окремі аспекти обліку витрат періоду потребують подальшого дослідження та вдосконалення.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у комплексному дослідженні теоретичних основ, організації бухгалтерського обліку та проведенні економічного аналізу витрат періоду на підприємстві ТОВ «Вознесенський коньячний завод», а також у розробці практичних рекомендацій щодо їх удосконалення.

Для досягнення поставленої мети у роботі визначено такі *завдання*:

- дослідити економічну сутність витрат періоду як складової витрат підприємства;
- розглянути класифікацію витрат періоду та їх місце в системі управління підприємством;
- проаналізувати особливості документального підтвердження витрат періоду;
- дослідити організацію синтетичного та аналітичного обліку витрат періоду;
- надати техніко-економічну характеристику ТОВ «Вознесенський коньячний завод»;
- провести економічний аналіз витрат діяльності підприємства;
- здійснити аналіз калькуляції собівартості продукції;
- дослідити організацію бухгалтерського обліку на підприємстві;

- визначити напрями вдосконалення обліку витрат періоду.

Об'єктом дослідження є процес формування витрат періоду та їх відображення в системі бухгалтерського обліку і аналізу, а також господарська діяльність ТОВ «Вознесенський коньячний завод».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів організації бухгалтерського обліку та економічного аналізу витрат періоду підприємства.

Для досягнення поставленої мети використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Зокрема, метод аналізу і синтезу застосовано для вивчення економічної сутності витрат періоду; системний підхід — для комплексного дослідження обліку витрат; метод порівняння — для оцінки динаміки показників; метод групування — для класифікації витрат; економіко-статистичні методи — для аналізу діяльності підприємства; графічний метод — для наочного відображення результатів дослідження.

Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові акти України, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, наукові праці вітчизняних учених, а також фінансова, статистична та внутрішня звітність ТОВ «Вознесенський коньячний завод».

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці пропозицій щодо вдосконалення організації обліку витрат періоду та підвищення ефективності їх аналізу на підприємстві, що сприятиме покращенню управління витратами та підвищенню фінансових результатів діяльності.

Апробація результатів роботи. Основні теоретичні та практичні результати дослідження доповідалися та отримали позитивну оцінку на науковій конференції здобувачів вищої освіти ОНТУ (секція фінанси, облік і аудит) 24-27 березня 2026 року, на V Всеукраїнській студентській науково-практичної конференції «Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді» 30-31 травня 2023 року, на VII Всеукраїнській студентській науково-практичної конференції «Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді» 17-18 квітня 2025 року, на VIII Всеукраїнській студентській науково-практичної

конференції «Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді» 16-17 квітня 2026 року, на науковому колоквіуму «Дослідження сучасних аспектів та інструментів: фінансів, банкінгу, фінансового обліку, аналізу та аудиту в системі управління діяльністю суб'єктів національної економіки» 17 квітня 2026 (додаток А).

Публікації. Результати дослідження опубліковано у:

- Збірнику матеріалів V Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді» 30-31 травня 2023 року [13];

- Збірнику матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді» 17-18 квітня 2025 року [12];

- Збірнику матеріалів VIII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді» 16-17 квітня 2026 року [10];

- Збірнику наукових праць молодих учених, аспірантів та студентів, ОНТУ 2026 [11].

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додаток. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 60 сторінок, у тому числі 55 сторінок основного тексту, список використаних джерел зі 34 найменувань на 3 сторінок, 1 додаток обсягом 1 сторінка. Робота містить 9 рисунків і 23 таблиць, загальний обсяг яких складає 25 сторінок.

1. ОСНОВНІ ТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО СКЛАДУ ВИТРАТ ПЕРІОДУ

1.1.Витрати періоду підприємства як економічна категорія: сутність та класифікація

Витрати періоду – це управлінська категорія витрат, які не мають прямого зв'язку з продажу конкретної продукції (товарів, робіт, послуг). На відміну від собівартості, такі витрати відносяться на витрати у тому періоді, коли вони фактично виникли, а не в момент реалізації відповідної продукції.

Поняття «витрати» можна трактувати по-різному, в таблиці 1.1 наведено основні визначення цього поняття.

Таблиця 1.1– Тлумачення поняття «витрати»*

Тлумачення витрат в законодавчих та нормативних документах	
Назва документа	*Тлумачення*
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та П(С)БО 16 «Витрати»	Витрати визначаються як зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення власного капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками).
Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО)	Визначають витрати як зменшення економічних вигод протягом облікового періоду у вигляді вибуття чи амортизації активів, або у вигляді виникнення зобов'язань, результатом чого є зменшення власного капіталу, за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами учасникам.
Податковий кодекс України	Витрати – сума будь-яких витрат платника податку у грошовій, матеріальній або нематеріальній формах, здійснюваних для провадження господарської діяльності платника податку, у результаті яких відбувається зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, унаслідок чого зменшується власний капітал (окрім змін капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власником.

** Джерело: розроблено на основі [1,2, 22, 24, 25]*

Аналіз наведених визначень свідчить, що всі вони пов'язують витрати із зменшенням економічних вигід підприємства. Витрати виникають у результаті використання різних видів ресурсів, необхідних для забезпечення господарської діяльності підприємства.

До витрат підприємства можуть належати:

- придбання сировини та матеріалів,
- закупівлю обладнання,
- виплату заробітної плати,
- оплату спожитих послуг,
- сплату податків тощо.

При цьому один актив зменшується, тоді як інший одночасно збільшується. Витрати обов'язково мають грошовий вираз та спрямовані на досягнення цілей і завдань підприємства.

Особливе місце у структурі витрат підприємства займають **витрати періоду**. Вони не включаються до виробничої собівартості продукції, а відносяться безпосередньо до витрат того звітного періоду, у якому були здійснені. До таких витрат належать адміністративні витрати, витрати на збут, а також інші операційні витрати. Їх характеристику наведено в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 – Склад витрат періоду підприємства*

Вид витрат періоду	*Характеристика*
Адміністративні витрати	Витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням підприємства (заробітна плата адміністративного персоналу, витрати на утримання адміністративних приміщень, канцелярські витрати тощо)
Витрати на збут	Витрати, пов'язані з реалізацією продукції або послуг (витрати на рекламу, транспортування продукції, пакування, оплата праці працівників відділу збуту)
Інші операційні витрати	Витрати, що виникають у процесі операційної діяльності підприємства, але не пов'язані безпосередньо з виробництвом або збутом (штрафи, пені, курсові різниці, списання активів)

**Джерело: розроблено на основі [24]*

Класифікація витрат за економічними елементами є ключовим аспектом обліку на підприємстві, оскільки вона впливає на отриманий фінансовий результат. Впорядкування витрат потрібне не лише для зручності обліку та дотримання нормативних вимог, а й для отримання показників структури витрат, що використовуються при плануванні, аналізі діяльності та прийнятті стратегічних рішень щодо розвитку підприємства.

Класифікація з економічних елементів виявляється у вартісному вимірі,

збирає групи однорідні види спожитих ресурсів. При цьому на даному етапі не відбувається розподілу витрат на конкретний вид продукції, тобто розрахунку собівартості продукції, а відбувається збирання та угруповання даних за всіма витратами, які згодом будуть використовуватися при розрахунку собівартості продукції, калькулюванні її вартості.

Групування витрат за економічними елементами є базою для планування оборотних коштів підприємства, оскільки дозволяє проаналізувати, що витрачено за поточний звітний період.

Для ефективної організації обліку та правильного визначення собівартості виробництва продукції (робіт, послуг) раціонально застосовувати класифікацію витрат за такими ознаками (таблиця 1.3) [23;26].

Таблиця 1.3 – Класифікація витрат для організації обліку*

Ознаки	*Вид витрат*
За способом перенесення вартості на продукцію	Прямі витрати (витрати, які можуть бути віднесені до конкретного об'єкту витрат)
	Непрямі витрати (витрати, які не можуть бути віднесені безпосередньо до конкретного об'єкту витрат)
За видами продукції (робіт, послуг)	Витрати на вироби (витрати, пов'язані з виробництвом або придбанням товарів для реалізації)
	Витрати на групи виробів
	Витрати на замовлення
За статтями калькуляції	Сировина і матеріали (за мінусом зворотніх відходів)
	Куповані напівфабрикати і комплектуючі вироби
	Паливо і енергія на технологічні цілі
	Зарплата виробничих працівників (основна і додаткова)
	Відрахування на соціальні заходи
	Загальновиробничі витрати (витрати на управління виробництвом, амортизація основних засобів та нематеріальних активів загальновиробничого призначення)
За економічним змістом (елементами витрат)	Матеріальні витрати (сировина, матеріали, комплектуючі, напівфабрикати, паливо, енергія, тара; віднімається вартість повернутих відходів)
	Витрати на оплату праці (всі форми основної заробітної плати штатного і позаштатного виробничого персоналу підприємства)
	Відрахування на соціальні заходи
	Амортизація (амортизаційні відрахування на повне відтворення основних фондів за нормами від балансової вартості, інших необоротних матеріальних активів та нематеріальних активів)
	Інші витрати (вартість робіт, послуг сторонніх підприємств, сума податків, зборів, крім податків на прибуток, втрати від курсових різниць, знецінення запасів, псування цінностей)

Продовження таблиці 1.3

Ознаки	*Вид витрат*
За місцем виникнення витрат	Витрати виробництва
	Витрати цеху
	Витрати дільниці
За календарними періодами	Поточні витрати (витрати, періодичність яких менше одного місяця)
	Одноразові витрати – витрати, які здійснюються один раз (періодичністю більше місяця) і спрямовуються на забезпечення процесу виробництва протягом тривалого часу
За функціями управління	Виробничі витрати
	Невиробничі витрати
В залежності від доцільності їх здійснення	Продуктивні витрати (витрати, які передбачені технологією і організацією виробництва)
	Непродуктивні витрати (необов'язкові витрати, які виникають в результаті конкретних недоліків організації виробництва, порушення технології)

**Джерело: розроблено на основі [11;23;26]*

Угруповання витрат за економічними елементами також важливе для планування виробництва, складання кошторисів і визначення потреб у ресурсах. Така класифікація є необхідною й при проведенні фінансового аналізу діяльності підприємства.

Групування витрат за економічними елементами:

- Матеріальні витрати
- Витрати на оплату праці
- Відрахування на соціальні заходи
- Амортизація
- інші операційні витрати

Характеристика економічних елементів витрат наведена в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4 – Характеристика економічних елементів витрат

Елемент витрат	*Склад витрат*
Матеріальні витрати	Сировина, основні та допоміжні матеріали, паливо, енергія, запасні частини
Витрати на оплату праці	Основна та додаткова заробітна плата працівників
Відрахування на соціальні заходи	Єдиний соціальний внесок та інші соціальні платежі
Амортизація	Нарахування зносу основних засобів та нематеріальних активів
Інші операційні витрати	Оплата послуг сторонніх організацій, витрати на відрядження, податки та збори

**Джерело: розроблено на основі [24]*

Важливим аспектом бухгалтерського обліку є розмежування виробничих витрат та витрат періоду. Таке розмежування дозволяє правильно визначити собівартість продукції та фінансові результати діяльності підприємства.

Таблиця 1.5 – Порівняльна характеристика виробничих витрат та витрат періоду

Критерій	*Виробничі витрати*	*Витрати періоду*
Зв'язок з виробництвом	Безпосередньо пов'язані з виготовленням продукції	Не пов'язані безпосередньо з виробництвом
Включення до собівартості	Включаються до виробничої собівартості	Не включаються до собівартості
Період відображення	Визнаються при реалізації продукції	Відносяться на витрати періоду
Вплив на фінансовий результат	Через собівартість реалізації	Безпосередньо зменшують прибуток

** Джерело: розроблено на основі [7, 24]*

Статті витрат на виробництво продукції поділяються на кілька видів, кожен із яких включає певні групи, що, своєю чергою, поділяються на окремі елементи. Перед початком випуску будь-якої продукції складається перелік витрат, необхідних для виготовлення певного обсягу продукції. Такий обсяг називається калькуляційною одиницею, а перелік витрат – калькуляцією.

Калькуляція може здійснюватися у двох формах:

1. **Кількісна калькуляція**, яка визначає необхідні для виробництва обсяги матеріальних і трудових ресурсів, а також орієнтовний відсоток накладних витрат. Вона використовується при розробці технологічного процесу виробництва.
2. **Вартісна калькуляція**, у якій витрати відображаються у грошовій формі. Вона залежить від рівня цін та співвідношення між прямими і непрямими витратами та дає можливість визначити фактичну собівартість продукції.

В управлінському обліку виробничі витрати є одним із основних об'єктів аналізу. Такий облік дає можливість:

1) планувати витрати підприємства;
2) збирати та аналізувати інформацію про витрати у розрізі деталізованої аналітики;
3) аналізувати відхилення фактичних витрат від планових показників;

4) приймати управлінські рішення щодо оптимізації структури витрат [23,26].

П(С)БО 16 «Витрати» визначає методологічні засади формування інформації про витрати підприємства у бухгалтерському обліку та її розкриття у фінансовій звітності. Норми цього стандарту застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форми власності [25].

Витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони були здійснені. Якщо витрати неможливо прямо пов’язати з доходами певного періоду, вони відображаються у складі витрат того звітного періоду, у якому були здійснені.

Якщо актив забезпечує отримання економічних вигід протягом кількох звітних періодів, витрати визнаються шляхом систематичного розподілу його вартості між відповідними періодами, наприклад у вигляді амортизації.

До витрат у бухгалтерському обліку **не належать** такі операції:

- придбання основних засобів;
- внесення коштів до капіталу інших підприємств;
- перерахування коштів за договорами комісії або агентськими договорами;
- попередня оплата запасів або послуг;
- погашення кредитів та позик.

Таким чином, витрати періоду є важливою складовою системи бухгалтерського обліку підприємства. Їх правильне визначення, класифікація та відображення у бухгалтерському обліку забезпечують достовірність фінансової звітності та формують інформаційну базу для економічного аналізу діяльності підприємства. Ефективне управління витратами сприяє оптимізації використання ресурсів, зниженню витрат та підвищенню прибутковості підприємства.

1.2.Документальне підтвердження витрат періоду на підприємстві

Однією з важливих умов ефективної організації бухгалтерського обліку на підприємстві є належне документальне оформлення господарських операцій. Усі витрати, що виникають у процесі діяльності підприємства, повинні бути підтверджені відповідними первинними документами, які є підставою для їх відображення у бухгалтерському обліку. Документальне підтвердження господарських операцій забезпечує достовірність облікових даних та формує інформаційну основу для складання фінансової звітності підприємства.

Законодавчі засади документального оформлення господарських операцій визначені Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Відповідно до цього нормативного акту підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факт здійснення господарської операції. Первинні документи повинні складатися під час здійснення господарської операції або безпосередньо після її завершення та містити обов’язкові реквізити [27].

Важливість документального підтвердження витрат пояснюється тим, що саме на підставі первинних документів здійснюється відображення господарських операцій у системі бухгалтерського обліку. Належним чином оформлені документи забезпечують юридичну силу облікових даних, дозволяють контролювати використання ресурсів підприємства та підтверджують правомірність здійснення витрат у разі проведення аудиту або податкових перевірок [21].

Відповідно до вимог П(С)БО 16 «Витрати» витрати визнаються витратами певного звітного періоду у разі зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або збільшення зобов’язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства [25]. Витрати періоду, на відміну від виробничих витрат, не включаються до виробничої собівартості продукції, а відносяться безпосередньо на витрати того звітного періоду, у якому вони були здійснені.

До витрат періоду належать адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати. Для підтвердження таких витрат використовуються різні

первинні документи, які фіксують здійснення господарських операцій та використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів підприємства [28].

Важливою умовою правильного оформлення первинних документів є наявність у них обов'язкових реквізитів, передбачених законодавством. Основні реквізити первинних документів наведено у таблиці 1.6.

Таблиця 1.6 – Обов'язкові реквізити первинних документів*

Реквізит	*Характеристика*
Назва документа	Визначає вид документа та його призначення
Дата складання	Відображає дату здійснення господарської операції
Назва підприємства	Суб'єкт господарювання, від імені якого складено документ
Зміст господарської операції	Описує сутність операції
Одиниця виміру операції	Кількісна або вартісна характеристика господарської операції
Посади відповідальних осіб	Особи, які здійснили та оформили господарську операцію
Підписи відповідальних осіб	Підтверджують достовірність інформації у документі

**Джерело: розроблено автором на основі [27]*

Документальне оформлення витрат періоду здійснюється залежно від характеру господарських операцій, що відбуваються на підприємстві. Для підтвердження таких витрат застосовуються різні види первинних документів, які відображають використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів. Основні види документів, що підтверджують витрати періоду, наведено у таблиці 1.7.

Таблиця 1.7 – Первинні документи, що підтверджують витрати періоду*

Вид витрат	*Первинні документи*
Адміністративні витрати	договори, рахунки постачальників, акти виконаних робіт
Витрати на оплату праці адміністративного персоналу	табелі обліку робочого часу, розрахунково-платіжні відомості
Витрати на відрядження	наказ про відрядження, авансовий звіт, проїзні документи
Витрати на збут	накладні, акти транспортних послуг, товарно-транспортні накладні
Інші операційні витрати	акти списання матеріалів, банківські виписки, рахунки

**Джерело: розроблено автором на основі [8,25]*

Первинні документи після їх складання передаються до бухгалтерії підприємства для перевірки, обробки та відображення у відповідних регістрах бухгалтерського обліку. У бухгалтерії здійснюється перевірка правильності оформлення документів, їх систематизація та узагальнення облікової інформації. На підставі первинних документів формуються бухгалтерські записи та складається фінансова звітність підприємства [30].

Раціональна організація документообігу на підприємстві забезпечує своєчасне надходження первинних документів до бухгалтерії та їх оперативну обробку. Документообіг визначає порядок руху документів від моменту їх складання до передачі в архів підприємства. Загальну схему документообігу витрат періоду на підприємстві наведено на рисунку 1.1.

Рисунок 1.1 – Схема документообігу витрат періоду

**Джерело: розроблено автором на основі [22, 23, 24, 25, 27]*

Первинні документи, що підтверджують витрати періоду, можуть бути класифіковані за різними ознаками залежно від їх призначення, місця складання та порядку використання у бухгалтерському обліку. Основні ознаки класифікації документів наведено у таблиці 1.8.

Таблиця 1.8 – Класифікація документів, що підтверджують витрати періоду*

Ознака класифікації	*Види документів*	*Характеристика*
За призначенням	Розпорядчі	Містять розпорядження на здійснення господарської операції
	Виконавчі	Підтверджують факт здійснення господарської операції
	Бухгалтерського оформлення	Складаються бухгалтерією для відображення операцій в обліку
За місцем складання	Внутрішні	Складаються безпосередньо на підприємстві
	Зовнішні	Надходять від інших підприємств або організацій
За формою	Типові	Встановлені нормативними документами
	Довільної форми	Розробляються підприємством самостійно
За способом складання	Разові	Оформлюються для однієї господарської операції
	Накопичувальні	Узагальнюють дані за певний період

**Джерело: складено автором на основі [8,18,30]*

Таким чином, документальне підтвердження витрат періоду є важливим елементом системи бухгалтерського обліку підприємства. Належне оформлення первинних документів, їх своєчасна перевірка та систематизація забезпечують достовірність облікових даних і створюють інформаційну базу для проведення економічного аналізу діяльності підприємства. Ефективна організація документообігу сприяє підвищенню контролю за використанням ресурсів підприємства та забезпечує прозорість фінансової звітності.

1.3.Синтетичний та аналітичний облік витрат періоду

Важливим елементом системи бухгалтерського обліку підприємства є організація синтетичного та аналітичного обліку витрат періоду. Саме за допомогою цих видів обліку забезпечується узагальнення та деталізація інформації про витрати підприємства, що виникають у процесі його господарської діяльності. Правильна організація обліку витрат періоду має важливе значення для формування достовірної фінансової інформації, контролю за використанням ресурсів підприємства та прийняття ефективних управлінських рішень.

У сучасних умовах розвитку економіки питання організації обліку витрат набуває особливої актуальності, оскільки витрати є одним із ключових чинників формування фінансових результатів діяльності підприємства. Як зазначають дослідники, ефективна система обліку витрат повинна забезпечувати своєчасне отримання інформації про їх структуру, динаміку та напрями використання ресурсів підприємства [19]. Водночас важливим завданням бухгалтерського обліку є формування достовірної інформації про витрати підприємства для потреб управління та контролю господарської діяльності [6].

Синтетичний облік витрат періоду здійснюється за допомогою рахунків бухгалтерського обліку, які призначені для узагальнення інформації про витрати у грошовому вимірі. Відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку для обліку витрат періоду використовуються рахунки класу 9 «Витрати діяльності». До основних рахунків синтетичного обліку витрат періоду належать:

- рахунок 92 «Адміністративні витрати»;
- рахунок 93 «Витрати на збут»;
- рахунок 94 «Інші витрати операційної діяльності».

На зазначених рахунках накопичується інформація про витрати, що не включаються до виробничої собівартості продукції, а відносяться безпосередньо до витрат звітного періоду. Зокрема, адміністративні витрати пов’язані з управлінням підприємством, витрати на збут – з реалізацією продукції, а інші операційні витрати

охоплюють витрати, що виникають у процесі операційної діяльності підприємства [9].

Основні рахунки синтетичного обліку витрат періоду та їх характеристику наведено у таблиці 1.9.

Таблиця 1.9 – Рахунки синтетичного обліку витрат періоду*

Рахунок	*Назва рахунку*	*Характеристика*
92	Адміністративні витрати	Відображають витрати, пов'язані з управлінням підприємством
93	Витрати на збут	Узагальнюють витрати, пов'язані з реалізацією продукції
94	Інші витрати операційної діяльності	Відображають інші операційні витрати підприємства

**Джерело: розроблено автором на основі [9;19]*

Упродовж звітного періоду витрати накопичуються за дебетом відповідних рахунків, а наприкінці звітного періоду списуються на рахунок 79 «Фінансові результати». Це дозволяє визначити фінансовий результат діяльності підприємства та забезпечує відображення витрат у фінансовій звітності підприємства.

Аналітичний облік витрат періоду ведеться з метою деталізації інформації, що відображається у синтетичному обліку. Він дозволяє отримувати більш детальну інформацію про витрати за видами діяльності, структурними підрозділами, центрами відповідальності та окремими статтями витрат. Дослідники зазначають, що організація аналітичного обліку витрат є важливим елементом системи контролю діяльності підприємства та сприяє підвищенню ефективності управління витратами [29].

З метою деталізації інформації про витрати періоду на підприємстві ведеться аналітичний облік, приклад організації якого наведено у таблиці 1.10.

Таблиця 1.10 – Приклад організації аналітичного обліку витрат періоду*

Рахунок	*Субрахунок*	*Характеристика витрат*
92	921	Заробітна плата адміністративного персоналу
92	922	Витрати на утримання адміністративних приміщень
93	931	Транспортні витрати на доставку продукції
93	932	Витрати на рекламу
94	949	Інші операційні витрати

**Джерело: розроблено автором*

Взаємозв’язок синтетичного та аналітичного обліку витрат періоду наведено на рисунку 1.2.

Для відображення витрат у системі бухгалтерського обліку використовуються відповідні бухгалтерські проведення, які наведено у таблиці 1.11.

Таблиця 1.11 – Типові бухгалтерські проведення з обліку витрат періоду*

№	*Зміст господарської операції*	*Дебет*	*Кредит*
1	Нараховано заробітну плату адміністративному персоналу	92	66
2	Нараховано ЄСВ на заробітну плату адміністративного персоналу	92	65
3	Списано канцелярські товари для адміністративних потреб	92	22
4	Нараховано амортизацію основних засобів адміністративного призначення	92	13
5	Відображено витрати на рекламу	93	63
6	Відображено транспортні витрати з доставки продукції	93	63
7	Списано пакувальні матеріали	93	20
8	Відображено інші операційні витрати	94	63
9	Списано адміністративні витрати на фінансовий результат	79	92
10	Списано витрати на збут на фінансовий результат	79	93
11	Списано інші операційні витрати на фінансовий результат	79	94

**Джерело: розроблено автором*

Рисунок 1.2 – Взаємозв’язок синтетичного та аналітичного обліку витрат*

**Джерело: розроблено автором*

Для більш повного розуміння особливостей синтетичного та аналітичного обліку витрат періоду доцільно розглянути їх порівняльну характеристику, наведену у таблиці 1.12.

Загальний порядок організації обліку витрат періоду на підприємстві наведено на рисунку 1.3.

Таблиця 1.12 – Порівняльна характеристика синтетичного та аналітичного обліку витрат*

Ознака	*Синтетичний облік*	*Аналітичний облік*
Рівень узагальнення	Узагальнений	Деталізований
Об’єкти обліку	Загальні суми витрат	Окремі види витрат
Джерела інформації	Дані аналітичного обліку	Первинні документи
Призначення	Формування фінансової звітності	Аналіз та контроль витрат

** Джерело: розроблено автором*

Рисунок 1.3 – Організація обліку витрат періоду

**Джерело: розроблено автором*

Таким чином, синтетичний та аналітичний облік витрат періоду є важливими складовими системи бухгалтерського обліку підприємства. Синтетичний облік забезпечує узагальнення інформації про витрати на рахунках бухгалтерського обліку, тоді як аналітичний облік дозволяє деталізувати витрати за окремими видами, підрозділами та напрямами діяльності. Раціональна організація обліку витрат сприяє підвищенню ефективності управління підприємством, забезпечує достовірність фінансової інформації та створює основу для проведення економічного аналізу діяльності підприємства [9;20].

2. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ВОЗНЕСЕНСЬКИЙ КОНЬЯЧНИЙ ЗАВОД»

2.1. Техніко-економічна характеристика підприємства

ТОВ «Вознесенський коньячний завод» було зареєстроване 6 квітня 2016 року як юридична особа з організаційно-правовою формою товариства з обмеженою відповідальністю. Код ЄДРПОУ підприємства — 40404385 [32]. Розмір статутного капіталу становить 7 100 000 грн. Керівником підприємства є Самойлов Андрій Михайлович. Основний вид економічної діяльності відповідно до КВЕД — дистиляція, ректифікація та змішування спиртних напоїв [32].

Підприємство розташоване у селі Бузьке, Вознесенського району, Миколаївської області. Засновниками товариства є приватна особа Володимир Татарінов та ТОВ «Українська сировина», які володіють частками у статутному капіталі підприємства.

Виробничі потужності заводу забезпечують повний технологічний цикл виготовлення алкогольної продукції, включаючи дистиляцію, витримку та розлив. На підприємстві функціонують три лінії розливу коньяку об’ємом 0,25–0,5 л та одна лінія розливу винної продукції. Проектна потужність дистиляції становить до 2,4 млн літрів абсолютного алкоголю на рік.

ТОВ «Вознесенський коньячний завод» має чинні ліцензії на виробництво, імпорт та експорт спирту й алкогольних напоїв. У попередні роки підприємством здійснювався випуск продукції під торговими марками, зокрема 3-, 4- та 5-зіркових коньяків ТМ «Гринвіч» і «Зелений Гай».

У 2017–2018 роках підприємство виставлялося на продаж через систему державних електронних торгів СЕТАМ, що може свідчити про період трансформацій, пов’язаних зі зміною власників або пошуком інвесторів [17].

Основна продукція заводу — міцні алкогольні напої та виноматеріали — належить до сегмента харчової промисловості споживчого призначення [29]. Хоча частка цієї продукції у загальному продовольчому балансі регіону не є домінуючою,

вона задовольняє попит споживачів у категорії алкогольних напоїв середнього цінового сегмента.

Коньячна продукція є складовою продовольчого споживання та перебуває під дією державного регулювання, що стосується виробництва, обігу та рекламування алкогольних напоїв на території України [24].

Підприємство має приватну форму власності, а його діяльність носить комерційний характер і спрямована на отримання прибутку. Організаційна структура заводу включає:

- цех дистиляції та ректифікації спиртів;
- цех витримки та ферментації;
- лінії розливу коньяку та виноматеріалів;
- складські приміщення, котельню, адміністративну будівлю;
- допоміжні технічні підрозділи (холодильне та компресорне господарство).

Енергоресурси (електроенергія, тепло) та спиртова сировина постачаються підприємству зовнішніми контрагентами. Інформація про наявність власної сировинної бази або виноградників у відкритих джерелах відсутня, що свідчить про залежність підприємства від ринку постачання сировини. Основними ресурсами для виробничого процесу є етиловий спирт, вода, енергоресурси та дубові бочки для витримки.

Відомості щодо конкретних географічних ринків збуту у відкритих джерелах не оприлюднені. Разом з тим встановлено, що продукція реалізовувалася на внутрішньому ринку України через оптові та роздрібні канали. Наявність ліцензій на експорт та імпорт створює потенційні можливості для виходу на зовнішні ринки.

Основними конкурентами підприємства на українському ринку коньячної та бренді-продукції є ПрАТ «Одеський коньячний завод», ПрАТ «Дім марочних коньяків «Таврія», а також інші вітчизняні виробники алкогольних напоїв.

До основних переваг ТОВ «Вознесенський коньячний завод» належать сучасні виробничі потужності, наявність ліцензій на зовнішньоекономічну діяльність та можливість розливу продукції у різні формати тари. Водночас до

недоліків можна віднести відсутність власної розвиненої сировинної бази, відносно менші обсяги виробництва та нижчий рівень пізнаваності торгових марок порівняно з провідними виробниками галузі.

Таблиця 2.1 – Основні фінансово-економічних показників діяльності підприємства за 2021-2023 роки*

Показники	2021	2022	2023	Відхилення 2022 від 2021 року		Відхилення 2023 від 2022 року	
				абс.	%	абс.	%
1.Обсяг продукції в натуральному виразі*, л	131695,9	139032,6	1033857,2	7336,7	5,57	894825	86,55
2.Обсяг продукції в оптових цінах без ПДВ та акцизного збору*, тис. грн	19395,1	25883,7	41693	6488,6	33,45	15809,3	37,92
– у діючих оптових цінах – у порівнянних оптових цінах	24521,8	25883,7	41695,46	1361,9	5,6	15811,76	61,09
3.Середня оптова ціна за 1 тонну (дал) продукції, грн	147,2	186,17	40,33	38,97	x	-145,84	x
4.Чистий доход від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	20945,9	26724,2	52299,7	5778,3	27,6	25575,5	48,9
5.Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	18177,6	21212,1	47199,4	3034,5	16,69	25987,3	55,06
6.Адміністративні витрати, тис. грн	-	-	-	-	-	-	-
7.Інші операційні витрати, тис. грн	2533,10	3866,2	4875,9	1333,1	34,48	1009,7	20,71
8.Валовий прибуток, тис. грн	2768,3	5512,1	5100,3	2743,8	99,1	-411,8	-8,07
9.Повна собівартість реалізованої продукції, тис. грн	20710,7	25078,3	52075,3	4367,6	21,1	26997	51,84
10.Витрати на 1 гривню реалізованої продукції, коп.	98,9	93,8	99,6	-5,1	-5,2	5,8	5,8

Продовження табл. 2.1

Показники	2021	2022	2023	Відхилення 2022 від 2021 року		Відхилення 2023 від 2022 року	
				абс.	%	абс.	%
11.Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн в тому числі:	187,2	132,6	109	-54,6	-29,2	-23,6	-21,65
- від основної операційної діяльності	235,2	1645,9	510,7	1410,7	599,8	-1135,2	-68,97
- від іншої операційної діяльності	-2533,1	-3866,2	-4589,6	-1331,1	52,6	-723,4	18,7
- від реалізації продукції	2768,3	5512,1	5100,3	2743,8	99,1	-411,8	-7,5
- від іншої діяльності	-48	-1513,3	-401,7	1465,3	3052,7	1111,6	-73,46
12. Податок на прибуток, тис. грн	33,7	23,9	77,9	-9,8	-29,1	54	225,94
13.Чистий прибуток, тис. грн	20945,9	26724,2	52299,7	5778,3	27,6	25505,5	
14.Матеріальні витрати, тис. грн	19322,8	23839,6	43223,9	4516,8	23,4	19384,3	81,31
15.Матеріаловіддача, грн/грн	1,084	1,121	1,21	0,037	3,4	0,089	7,94
16.Матеріаломісткість продукції, грн	0,923	0,892	0,826	-0,031	-3,4	-0,066	-7,99
17.Середня облікова кількість працівників підприємства, осіб.	28	27	27	-1	-0,04	0	0
18.Продуктивність праці одного працівника підприємства, тис. грн/особу	692,68	958,65	1544,19	265,97	38,4	585,54	61,08
19.Фонд оплати праці працівників підприємства, тис. грн	1581,8	1986	2889,1	404,2	25,6	903,1	45,47

Закінчення табл. 2.1

Показники	2021	2022	2023	Відхилення 2022 від 2021 року		Відхилення 2023 від 2022 року	
				абс.	%	абс.	%
20.Середня річна заробітна плата одного працівника підприємства, грн	56492,9	73555,6	107003,7	17062,7	30,2	33448,1	45,47
21.Середня річна вартість основних засобів підприємства, тис. грн	13611,4	13752,1	14533	140,7	1,02	780,9	5,37
Фондовіддача, грн/грн	1,8016	1,8919	2,869	0,0903	5,01	0,9771	51,65
Фондорентабельність, %	153,9	195,5	359,9	41,6	x	164,4	x
Середня річна вартість оборотних активів, тис. грн	34641, 5	51013,2	70110,25	16371,7	47,3	19097,05	37,44
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, оборотів	0,60	0,52	0,75	-0,08	-13,33	0,23	44,23
Рентабельність продукції, %	15,23	25,99	10,81	10,76	x	-15,18	x
27. Рентабельність виробництва, %	0,38	0,2	0,21	-0,18	x	0,01	x

**складено автором на підставі фінансових даних підприємства [32]*

Упродовж 2021–2023 років підприємство демонструє загальну тенденцію до зростання обсягів діяльності, однак із помітним погіршенням фінансових результатів у 2023 році, що свідчить про наявність внутрішніх проблем у структурі витрат та ефективності управління.

Обсяг продукції у натуральному виразі у 2022 році зріс на 5,57 % порівняно з 2021 роком, а у 2023 році — різко збільшився на 86,55 %, що свідчить про суттєве нарощування виробничих потужностей або зміну асортиментної структури продукції. Аналогічна позитивна динаміка спостерігається і за обсягом продукції у вартісному вираженні: у порівнянних оптових цінах він зріс на 5,6 % у 2022 році та на 37,92 % у 2023 році.

Чистий дохід від реалізації продукції у 2022 році збільшився на 27,6 %, а у 2023 році — ще на 48,9 %, що є позитивним чинником діяльності підприємства. Водночас зростання доходу супроводжувалося випереджальним зростанням витрат, зокрема собівартості реалізованої продукції, яка у 2023 році зросла на 55,06 % порівняно з 2022 роком. Це негативно вплинуло на фінансові результати.

Валовий прибуток у 2022 році майже подвоївся (+99,1 %), однак у 2023 році зменшився на 8,07 %, що свідчить про зниження ефективності основної діяльності підприємства. Показник витрат на 1 гривню реалізованої продукції у 2023 році зріс до 99,6 коп., що є критичним рівнем та вказує на майже повну втрату прибутковості реалізації.

Незважаючи на скорочення середньооблікової чисельності працівників з 28 до 27 осіб, продуктивність праці одного працівника стабільно зростала: у 2022 році — на 38,4 %, у 2023 році — ще на 61,08 %. Це свідчить про інтенсифікацію праці та підвищення ефективності використання трудових ресурсів.

Фондовіддача основних засобів зросла з 1,8016 грн/грн у 2021 році до 2,869 грн/грн у 2023 році, що характеризує покращення ефективності використання основних фондів. Відповідно фондорентабельність підприємства у 2023 році досягла 359,9 %, що є надзвичайно високим показником і свідчить про значний обсяг прибутку відносно вартості основних засобів.

Водночас середня річна вартість оборотних активів зросла на 47,3 % у 2022 році та на 37,44 % у 2023 році, що негативно вплинуло на швидкість їх обороту. Низький коефіцієнт оборотності оборотних активів свідчить про неефективне управління оборотним капіталом.

Рентабельність продукції у 2022 році зросла до 25,99 %, однак у 2023 році знизилася до 10,81 %, що підтверджує тенденцію зменшення прибутковості. Рентабельність виробництва також має стійку тенденцію до зниження, що є негативною ознакою для фінансової стійкості підприємства.

Отже, підприємство у 2021–2023 роках активно нарощувало обсяги виробництва та реалізації, однак у 2023 році це відбулося за рахунок зростання витрат, що призвело до зниження рентабельності діяльності. Для покращення фінансового стану доцільно зосередити увагу на оптимізації витрат, підвищенні оборотності оборотних активів та контролі собівартості продукції.

2.2. Аналіз витрат та калькуляція собівартості продукції

Витрати підприємства — це зменшення економічних вигід у формі вибуття активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (відповідно до НП(С)БО 16 «Витрати») [25].

Для підприємства коньячної галузі характерними є:

- значна частка матеріальних витрат;
- тривалий виробничий цикл (витримка спиртів);
- висока енергоємність процесу;
- значні витрати на пакування та логістику.[33]

Аналіз операційних витрат пов'язаних з реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг) здійснюють на підставі даних розділу II форми №1-підприємництво або розділу III форми №2 „Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)" за допомогою аналітичної табл. 2.2. [22].

Таблиця 2.2 – Динаміка, склад, структура операційних витрат*

Елементи операційних витрат	Витрати, тис. грн			Структура витрат, %			Відхилення 2021-2022	Відхилення 2022-2023
	2021	2022	2023	2021	2022	2023		
1.Матеріальні витрати, тис. грн	19322,8	23839,6	43223,9	66,70	62,76	70,99	4516,8	19384,3
2.Витрати на оплату праці, тис. грн	1581,8	1986	2889,1	5,46	5,23	4,75	404,2	903,1
3.Амортизація	5533,55	8292,35	9897,25	19,10	21,83	16,26	2758,8	1604,9
4.Інші операційні витрати	2533,1	3866,2	4875,9	8,74	10,18	8,01	1333,1	1009,7
Всього операційних витрат	28971,3	37984,2	60886,2	100	100	100	9012,9	22902

** Розраховано на підставі даних фінансової звітності підприємства [32]*

Аналіз динаміки операційних витрат підприємства за 2021–2023 роки свідчить про їх стале та суттєве зростання. Загальна сума витрат збільшилась з 28 971,3 тис. грн у 2021 році до 60 886,2 тис. грн у 2023 році. Найбільший приріст відбувся у 2023 році (+22 902,0 тис. грн порівняно з 2022 роком), що вказує на активізацію господарської діяльності або істотне підвищення цін на ресурси.

Структура витрат характеризується домінуванням матеріальних витрат.[16] Їх частка становила 66,70 % у 2021 році, 62,76 % у 2022 році та зросла до 70,99 % у 2023 році. Абсолютне зростання матеріальних витрат у 2023 році склало 19 384,3 тис. грн. Така тенденція свідчить про підвищення матеріаломісткості виробництва та зростання залежності підприємства від вартості сировини.

Амортизаційні відрахування зросли з 5 533,55 тис. грн у 2021 році до 9 897,25 тис. грн у 2023 році. Пік їх питомої ваги спостерігався у 2022 році (21,83 %), після чого вона зменшилась до 16,26 % через випереджаюче зростання матеріальних витрат. Витрати на оплату праці також зросли в абсолютному вимірі (до 2 889,1 тис. грн у 2023 році), однак їх частка в структурі витрат знизилась до 4,75 %, що свідчить про відносне скорочення трудомісткості порівняно з матеріальними витратами.

Інші операційні витрати демонструють помірне зростання та не мають вирішального впливу на структуру витрат.

На рис. 2.1 відображено структуру операційних витрат підприємства за 2021–2023 рр., побудовану на основі даних табл. 2.2. Діаграма наочно демонструє співвідношення основних елементів витрат та їх зміну в динаміці [10].

Аналіз витрат на 1 гривню реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) здійснюють за даними форми №2 „Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)” за допомогою аналітичної табл. 2.3 (за допомогою одного з двох методів відповідно до П(С)БО 16) [25].

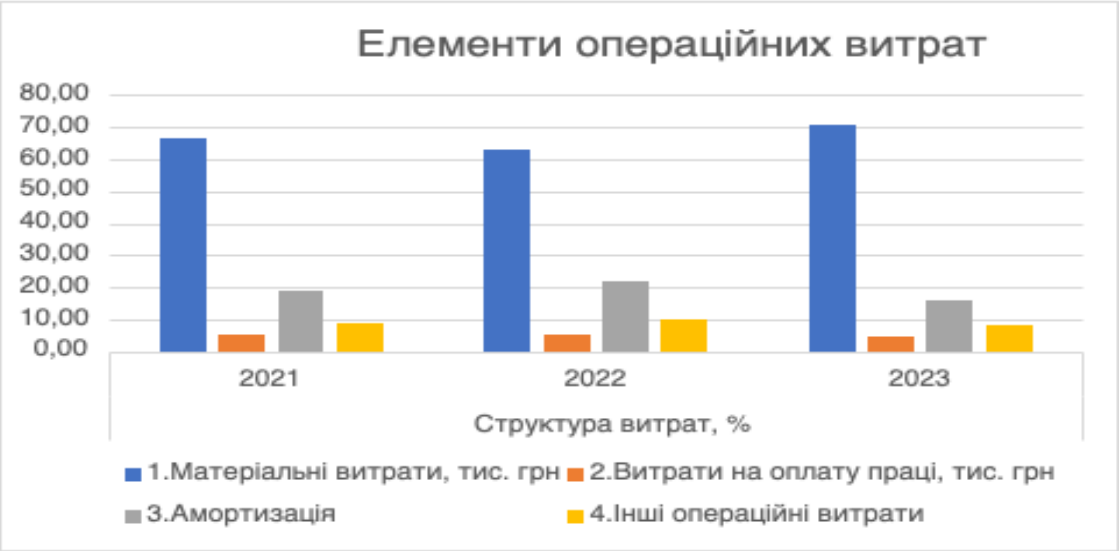

Рис. 2.1 – структуру операційних витрат ТОВ «Вознесенський коньячний завод» за 2021-2023рр.*

**складено автором на підставі табл. 2.2*

Таблиця 2.3 – Аналіз витрат на 1 гривню реалізованої продукції*

Показники	2021	2022	2023	Відхилення 2021-22рр		Відхилення 2022-23рр	
				абс.	%	абс.	%
Чистий доход від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн*	20945,9	26724,2	52299,7	5778,3	27,6	25575,5	95,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	18177,6	21212,1	47199,4	3034,5	16,7	25987,3	122,51
3. Інші операційні витрати, тис. грн	2533,1	3866,2	4875,9	1333,1	52,6	1009,7	26,12
Повна собівартість реалізованої продукції, тис. грн	20710,7	25078,3	52075,3	4367,6	21,1	26997	107,65
6. Витрати на 1 гривню продукції, коп., виходячи:	86,8	79,4	79,37	-7,4	-8,5	-0,03	-0,03
- із собівартості реалізованої продукції	98,9	93,8	99,57	-5,1	-5,2	5,77	6,15
- із повної собівартості продукції							

* Форма №2м „Звіт про фінансові результати”, ряд. 2000.

Аналіз показників табл. 2.3 свідчить про суттєве зростання обсягів діяльності підприємства у 2021–2023 рр., що супроводжувалося випереджаючим зростанням повної собівартості порівняно з чистим доходом у 2023 році та погіршенням показника витрат на 1 грн реалізованої продукції за повною собівартістю (рис. 2.2).

Протягом досліджуваного періоду чистий дохід від реалізації продукції зріс з 20 945,9 тис. грн у 2021 р. до 52 299,7 тис. грн у 2023 р., тобто на 31 353,8 тис. грн (або на 149,7 % за два роки). У 2022 р. приріст становив 5 778,3 тис. грн (27,6 %), а у 2023 р. — 25 575,5 тис. грн (95,7 %), що свідчить про різке розширення обсягів реалізації.

Собівартість реалізованої продукції зросла з 18 177,6 тис. грн у 2021 р. до 47 199,4 тис. грн у 2023 р. (+29 021,8 тис. грн). У 2023 р. темп її зростання (122,51 %) перевищив темп зростання доходу, що негативно вплинуло на ефективність витрат.

Повна собівартість реалізованої продукції збільшилася з 20 710,7 тис. грн у 2021 р. до 52 075,3 тис. грн у 2023 р. (+31 364,6 тис. грн). У 2023 р. її приріст (107,65 %) також перевищив приріст доходу.

Показник витрат на 1 грн реалізованої продукції за виробничою собівартістю зменшився з 86,8 коп. у 2021 р. до 79,37 коп. у 2023 р. (–7,43 коп.), що є позитивною тенденцією. Водночас витрати на 1 грн за повною собівартістю у 2023 р. зросли до 99,57 коп., що свідчить про зниження загальної рентабельності діяльності.

Отже, підприємство демонструє значне зростання обсягів реалізації, однак у 2023 році спостерігається випереджаюче зростання повної собівартості, що потребує посилення контролю за витратами для забезпечення стабільної прибутковості.

У процесі аналізу витрат підприємства важливим етапом є визначення структури собівартості одиниці продукції. Дослідження складу витрат дає можливість встановити, які статті формують основну частину витрат, оцінити рівень матеріаломісткості виробництва та визначити резерви зниження собівартості.

Рис. 2.2 – Порівняльний аналіз абсолютних відхилень доходу та витрат підприємства у 2022–2023 рр.*

**складено автором на підставі табл. 2.3*

Калькуляція собівартості здійснюється за статтями витрат відповідно до прийнятої на підприємстві методики обліку. Базою для визначення питомої ваги є виробнича собівартість одиниці продукції – 78,15 грн. Питома вага кожної статті визначається як відношення витрат за відповідною статтею до загальної собівартості з подальшим множенням на 100 %. [21]

У таблиці 2.4 наведено структуру витрат на виробництво одиниці продукції та порядок формування відпускної ціни.

Таблиця 2.4 - Структура собівартості одиниці продукції (Вина рожевого)

№	Стаття витрат	Витрати на 1 од., грн	Питома вага, %
1	**Сировина та матеріали**		
1.1	Яблуко	12,56	16,07
1.2	Вишня	10,73	13,73
1.3	Переробка	2,26	2,89
	Разом по групі 1	**25,55**	**32,69**
2	**Допоміжні матеріали та пакування**		
2.1	Цукор	9,58	12,26

Продовження табл. 2.4

№	Стаття витрат	Витрати на 1 од., грн	Питома вага, %
2.2	Ящик	2,51	3,21
2.3	BAG IN BOX	12,03	15,39
2.4	Коробка	15,04	19,25
2.5	Ручка	2,00	2,56
2.6	Лимонна кислота	0,56	0,72
2.7	Метабісульфіт	0,10	0,13
2.8	Фільтр-картон	0,48	0,61
	Разом по групі 2	**42,30**	**54,12**
3	**Витрати на оплату праці**		
3.1	Заробітна плата	5,14	6,58
3.2	Утримання із з/п	1,45	1,86
	Разом по групі 3	**6,59**	**8,44**
4	Інші витрати (5%)	3,72	4,76
	Усього собівартість	**78,15**	**100,00**
5	**Формування ціни**		
5.1	Рентабельність	20 %	–
5.2	Прибуток	15,63	–
5.3	Оптова ціна (без ПДВ)	93,81	–
5.4	ПДВ	18,76	–
	Оптово-відпускна ціна	**112,57**	–

**складено автором*

Аналіз структури собівартості показує, що найбільшу частку витрат формують матеріальні ресурси. Сукупна частка сировини та пакувальних матеріалів перевищує 80 %, що свідчить про високу матеріаломісткість виробництва продукції ТОВ «Вознесенський коньячний завод».

Найбільшу питому вагу займають:

- коробка — 19,25 %;
- яблуко — 16,07 %;
- BAG IN BOX — 15,39 %;
- вишня — 13,73 %;

- цукор — 12,26 %.

Разом ці статті формують основну частину витрат підприємства.

Частка витрат на оплату праці становить 6,58 %, а з урахуванням нарахувань — 8,44 %, що свідчить про відносно невисоку трудомісткість виробництва порівняно з матеріальними витратами. Інші витрати займають незначну частку у структурі собівартості.

Формування ціни здійснюється шляхом додавання прибутку (20 % до собівартості), що становить 15,63 грн на одиницю продукції. У результаті оптова ціна без ПДВ складає 93,78 грн, а з урахуванням ПДВ — 112,54– 112,57 грн (залежно від округлення та врахування акцизу).

Отже, структура витрат підприємства характеризується домінуванням матеріальних витрат, що зумовлює доцільність пошуку резервів економії саме у сфері закупівлі сировини та пакувальних матеріалів. Оптимізація цих витрат може суттєво вплинути на зниження собівартості та підвищення рівня рентабельності продукції.

Рисунок 2.3 – Структура собівартості одиниці продукції ТОВ «Вознесенський коньячний завод», %*

**складено автором на підставі табл. 2.4*

Проведений аналіз витрат ТОВ «Вознесенський коньячний завод» засвідчив, що у 2021–2023 роках підприємство характеризується зростанням обсягів виробництва та реалізації, яке супроводжується істотним збільшенням операційних витрат. Найбільшу частку в структурі витрат займають матеріальні ресурси, що обумовлено специфікою виробництва алкогольної продукції та значною питомою вагою сировини й пакувальних матеріалів у собівартості.

У 2023 році спостерігається випереджаюче зростання повної собівартості порівняно з темпами приросту доходу, що призвело до зниження рентабельності продукції. Показник витрат на 1 грн реалізованої продукції наблизився до критичного рівня, що свідчить про зменшення запасу фінансової стійкості.

Аналіз калькуляції одиниці продукції підтвердив високу матеріаломісткість виробництва (понад 80 % у структурі витрат). Основними резервами зниження собівартості є оптимізація закупівель сировини, пакувальних матеріалів та підвищення ефективності використання виробничих ресурсів.

Таким чином, для забезпечення стабільної прибутковості підприємству доцільно зосередити управлінську увагу на контролі матеріальних витрат, удосконаленні системи калькулювання та підвищенні ефективності використання оборотного капіталу.

3.ОРГАНІЗАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ ОПЕРАТИВНОГО, СТАТИСТИЧНОГО, БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, ЕЛЕМЕНТІВ ЙОГО ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ

3.1. Загальна організація бухгалтерського обліку на підприємстві

Організація бухгалтерського обліку на підприємстві є важливою складовою системи управління господарською діяльністю, оскільки бухгалтерський облік забезпечує формування повної, достовірної та своєчасної інформації про фінансовий стан підприємства, результати його діяльності та рух грошових коштів. Від рівня організації бухгалтерського обліку залежить якість управлінських рішень, ефективність використання ресурсів підприємства, рівень контролю за господарськими операціями та достовірність фінансової звітності [27]. Для ТОВ «Вознесенський коньячний завод» належна організація бухгалтерського обліку має особливе значення, оскільки підприємство здійснює виробництво підакцизної продукції, що потребує посиленого контролю за витратами, запасами та рухом готової продукції.

Поряд із бухгалтерським обліком на підприємстві функціонують також оперативний та статистичний облік, які доповнюють інформаційну систему управління. Оперативний облік забезпечує щоденне спостереження за ходом господарських процесів, зокрема рухом виробничих запасів, обсягами виробництва та реалізації продукції, що дозволяє своєчасно приймати управлінські рішення. Статистичний облік, у свою чергу, узагальнює дані про діяльність підприємства для формування державної статистичної звітності та аналізу тенденцій розвитку підприємства [27; 26].

Ведення бухгалтерського обліку на підприємстві здійснюється відповідно до чинного законодавства України, зокрема Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств та інших нормативно-правових

актів.[27;25] Відповідно до законодавства, підприємство самостійно визначає облікову політику, форму бухгалтерського обліку, систему внутрішнього контролю, затверджує робочий план рахунків, графік документообігу та порядок обробки облікової інформації [27].

Бухгалтерський облік на підприємстві ТОВ «Вознесенський коньячний завод» організований з урахуванням особливостей діяльності підприємства, його організаційної структури, обсягів виробництва та кількості господарських операцій. Основним видом діяльності підприємства є виробництво та реалізація алкогольної продукції, що зумовлює необхідність організації детального обліку виробничих витрат, обліку готової продукції, розрахунків з постачальниками та покупцями, обліку витрат періоду та фінансових результатів діяльності підприємства.

Ведення бухгалтерського обліку на підприємстві здійснюється бухгалтерською службою, яку очолює головний бухгалтер. Бухгалтерська служба є самостійним структурним підрозділом підприємства та підпорядковується безпосередньо керівнику підприємства. Головний бухгалтер відповідає за організацію бухгалтерського обліку на підприємстві, контроль за відображенням господарських операцій у бухгалтерському обліку, складання фінансової, податкової та статистичної звітності, організацію документообігу, проведення інвентаризації та формування облікової політики підприємства [23].

При цьому оперативний облік здійснюється не лише працівниками бухгалтерії, а й іншими структурними підрозділами підприємства, зокрема виробничими та складськими підрозділами. Статистичний облік формується на основі даних бухгалтерського та оперативного обліку і подається до органів державної статистики у вигляді відповідної звітності.

На підприємстві здійснюється розподіл обов’язків між працівниками бухгалтерії, що забезпечує раціональну організацію облікового процесу, своєчасне відображення господарських операцій та підвищує рівень внутрішнього контролю. Розподіл обов’язків між працівниками бухгалтерії наведено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Розподіл обов'язків між працівниками бухгалтерії підприємства*

Посада	Основні обов'язки	Первинні документи	Регістри обліку
Головний бухгалтер	Організація бухгалтерського обліку, контроль за веденням обліку, складання фінансової звітності	Фінансова звітність, наказ про облікову політику	Головна книга
Бухгалтер з обліку матеріалів	Облік надходження та використання виробничих запасів	Прибуткові накладні, лімітно-забірні картки	Відомості обліку запасів
Бухгалтер з виробництва	Облік витрат виробництва та калькулювання собівартості продукції	Акти виробництва, калькуляції	Журнали обліку витрат
Бухгалтер з розрахунків	Облік розрахунків з постачальниками та покупцями	Рахунки, акти виконаних робіт	Відомості розрахунків
Бухгалтер з оплати праці	Нарахування заробітної плати та облік розрахунків з працівниками	Табелі обліку робочого часу, розрахункові відомості	Розрахунково-платіжні відомості
Касир	Ведення касових операцій	Прибуткові та видаткові касові ордери	Касова книга

**складено автором на основі джерела [22]*

Отже, чіткий розподіл функціональних обов'язків між працівниками бухгалтерії забезпечує не лише раціональну організацію облікового процесу, а й підвищує персональну відповідальність за правильність оформлення та відображення господарських операцій.

Важливим елементом організації бухгалтерського обліку є визначення місця бухгалтерської служби в структурі управління підприємством та її взаємодії з іншими підрозділами. Зазначені зв'язки наведено на рисунку 3.1.

Як видно з рисунка 3.1, бухгалтерська служба підприємства функціонує за централізованим принципом, що забезпечує координацію облікових процесів та підвищує ефективність внутрішнього контролю. Така структура сприяє оперативному обміну інформацією між підрозділами.

Для ведення бухгалтерського обліку на підприємстві використовується автоматизована форма бухгалтерського обліку із застосуванням спеціалізованого програмного забезпечення. Автоматизація бухгалтерського обліку дозволяє

забезпечити оперативність обробки облікової інформації, підвищити точність облікових даних, скоротити трудомісткість облікових робіт та забезпечити автоматичне формування облікових регістрів і звітності. Автоматизована система бухгалтерського обліку забезпечує ведення синтетичного та аналітичного обліку, формування бухгалтерських проведень, оборотно-сальдових відомостей, головної книги, фінансової, податкової та статистичної звітності підприємства. Використання автоматизованої системи також дозволяє оперативно формувати внутрішню управлінську звітність для аналізу витрат, доходів та фінансових результатів діяльності підприємства.

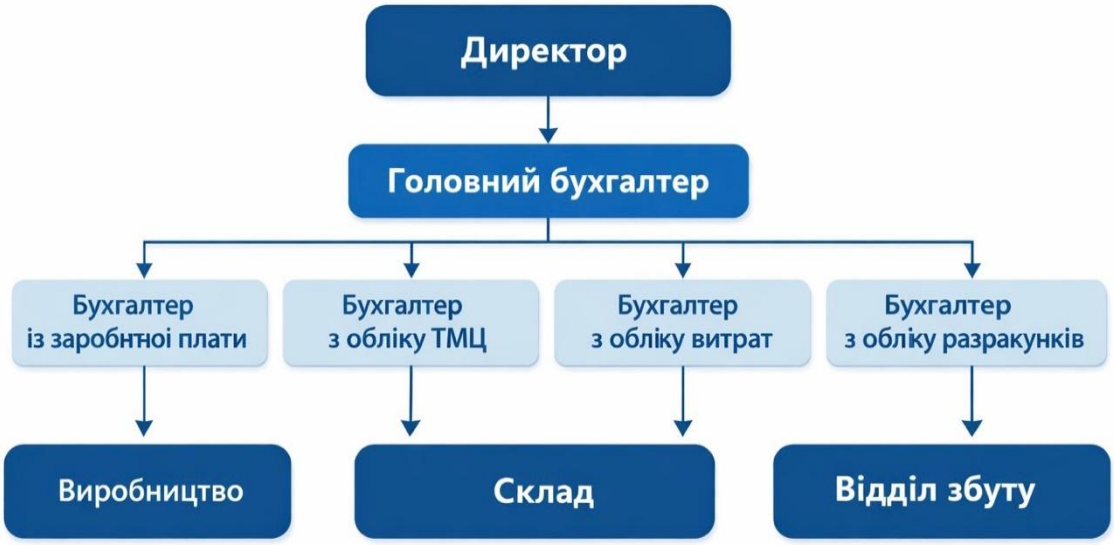

Рисунок 3.1 – Організація бухгалтерської служби підприємства*
**складено автором на основі джерела [22;23]*

Важливим елементом організації бухгалтерського обліку на підприємстві є організація документообігу. Документообіг являє собою рух первинних документів від моменту їх складання або отримання до передачі їх в архів після обробки та відображення в бухгалтерському обліку. На підприємстві затверджується графік документообігу, який визначає строки складання документів, порядок їх перевірки, передачі до бухгалтерії та зберігання. Первинні документи є підставою для відображення господарських операцій у бухгалтерському обліку та повинні містити обов'язкові реквізити, передбачені законодавством [26].

Слід зазначити, що первинні документи використовуються не лише для ведення бухгалтерського обліку, а й для оперативного контролю господарських процесів, а також слугують основою для формування статистичної звітності підприємства.

Основні первинні документи, які використовуються на підприємстві, наведені в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 – Основні первинні документи підприємства*

Господарська операція	**Первинний документ**	**Відповідальна особа**	**Строк подання до бухгалтерії**
Надходження сировини та матеріалів	Прибуткова накладна	Комірник	У день надходження
Передача матеріалів у виробництво	Лімітно-забірна картка	Майстер виробництва	Щоденно
Випуск готової продукції	Акт випуску продукції	Начальник виробництва	У день випуску
Відвантаження продукції покупцям	Видаткова накладна	Менеджер зі збуту	У день відвантаження
Отримання послуг	Акт виконаних робіт	Відповідальна особа	Після підписання
Нарахування заробітної плати	Розрахунково-платіжна відомість	Бухгалтер з оплати праці	Щомісячно
Розрахунки з постачальниками	Платіжне доручення	Бухгалтер з розрахунків	У день оплати
Касові операції	Прибутковий та видатковий касові ордери	Касир	У день здійснення операції

**складено автором на основі джерела [26]*

Отже, первинні документи є основою бухгалтерського обліку на підприємстві, оскільки саме на їх підставі здійснюється відображення господарських операцій у системі рахунків бухгалтерського обліку. Правильна організація документообігу забезпечує своєчасність обробки документів, достовірність облікових даних та підвищує рівень внутрішнього контролю на підприємстві.

Важливе значення для організації бухгалтерського обліку на підприємстві має облікова політика підприємства. Облікова політика являє собою сукупність

принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.[25] Облікова політика оформлюється наказом керівника підприємства та є обов'язковою для виконання всіма працівниками підприємства. У наказі про облікову політику визначаються методи оцінки активів і зобов'язань, методи нарахування амортизації, порядок створення резервів, порядок визнання доходів і витрат, робочий план рахунків, форма бухгалтерського обліку, порядок проведення інвентаризації та графік документообігу.

Основні елементи облікової політики підприємства наведені в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 – Основні елементи облікової політики підприємства*

Елемент облікової політики	**Характеристика**
Метод оцінки запасів	За первісною вартістю
Метод амортизації основних засобів	Прямолінійний
Визнання доходів	За методом нарахування
Визнання витрат	У періоді їх виникнення
Форма бухгалтерського обліку	Автоматизована
Робочий план рахунків	Розроблений на основі Плану рахунків
Проведення інвентаризації	Перед складанням річної звітності

**складено автором на основі джерела [12,25,31]*

Таким чином, організація бухгалтерського обліку на підприємстві є складною та багатогранною системою, яка включає організацію бухгалтерської служби, розподіл обов'язків між працівниками бухгалтерії, вибір форми бухгалтерського обліку, організацію документообігу, формування облікової політики, ведення синтетичного та аналітичного обліку, проведення інвентаризації та складання фінансової звітності [13]. Раціональна організація бухгалтерського обліку забезпечує своєчасне відображення господарських операцій, контроль за використанням ресурсів підприємства, формування достовірної фінансової звітності та підвищує ефективність управління підприємством.

3.2. Організація на підприємстві обліку витрат періоду

У процесі здійснення господарської діяльності підприємство несе витрати, пов’язані не лише з виробництвом продукції, але й із забезпеченням управління, реалізацією продукції та іншими операційними процесами. Відповідно до вимог національних стандартів бухгалтерського обліку вони не включаються до виробничої собівартості продукції, а визнаються витратами звітного періоду, у якому були здійснені [25]. Для ТОВ «Вознесенський коньячний завод» витрати періоду мають істотне значення, оскільки значна частина ресурсів спрямовується на забезпечення управління виробничими процесами, збут готової продукції та супровід операційної діяльності.

Інформація про витрати періоду формується не лише в системі бухгалтерського обліку, але й використовується в оперативному обліку для щоденного контролю витрат та у статистичному обліку для узагальнення показників діяльності підприємства і складання відповідної звітності.

Згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», витрати періоду – це витрати, що не включаються до виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) і списуються безпосередньо на фінансові результати діяльності підприємства у періоді їх виникнення [25]. Визнання витрат здійснюється за принципом нарахування, тобто незалежно від дати оплати грошових коштів.

Організація обліку витрат періоду на ТОВ «Вознесенський коньячний завод» здійснюється відповідно до чинного законодавства України, зокрема Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Плану рахунків бухгалтерського обліку та внутрішніх регламентів підприємства [27; 25]. Особливості діяльності підприємства, пов’язані з виробництвом та реалізацією алкогольної продукції, обумовлюють значну частку витрат на збут та адміністративних витрат у загальній структурі витрат.

Для обліку витрат періоду використовуються рахунки класу 9 «Витрати діяльності», зокрема рахунок 92 «Адміністративні витрати», рахунок 93 «Витрати на збут», рахунок 94 «Інші витрати операційної діяльності», рахунок 95 «Фінансові

витрати» та рахунок 97 «Інші витрати» [23]. На підприємстві найбільшу питому вагу у структурі витрат періоду займають адміністративні витрати та витрати на збут, що пов'язано зі значними витратами на логістику, маркетингове просування продукції та забезпечення управлінського персоналу.

Адміністративні витрати включають витрати на загальногосподарське обслуговування та управління підприємством, зокрема оплату праці адміністративного персоналу, витрати на утримання офісних приміщень, витрати на зв'язок, канцелярські витрати, амортизацію основних засобів адміністративного призначення. Витрати на збут охоплюють витрати, пов'язані з реалізацією продукції, зокрема витрати на транспортування, пакування, рекламу, оплату праці працівників відділу збуту та інші витрати, пов'язані зі збутом продукції. Інші операційні витрати включають витрати, які не можуть бути віднесені до адміністративних або витрат на збут, зокрема штрафи, пені, втрати від знецінення активів, курсові різниці.

Склад витрат періоду підприємства наведено в таблиці 3.4.

Таблиця 3.4 – Склад витрат періоду підприємства*

Вид витрат періоду	**Рахунок обліку**	**Склад витрат**	**Первинні документи**	**Відображення в обліку**
Адміністративні витрати	92	Заробітна плата адміністрації, канцелярські витрати, оренда офісу, амортизація офісних ОЗ	Накази, табелі обліку робочого часу, акти, рахунки	Дт 92 Кт 66, 63, 13
Витрати на збут	93	Витрати на рекламу, транспортування продукції, заробітна плата менеджерів зі збуту	Накладні, акти виконаних робіт, рахунки	Дт 93 Кт 63, 66, 20
Інші операційні витрати	94	Штрафи, пені, курсові різниці, втрати від знецінення активів	Акти, бухгалтерські довідки	Дт 94 Кт 63, 37
Фінансові витрати	95	Відсотки за кредитами, відсотки за фінансовою орендою	Банківські виписки, кредитні договори	Дт 95 Кт 684
Інші витрати	97	Витрати, що не пов'язані з операційною діяльністю	Акти, довідки	Дт 97 Кт 63

**складено автором на основі [14; 15; 25; 23].*

Дані таблиці 3.4 свідчать, що система обліку витрат періоду на підприємстві охоплює всі основні напрями операційної та фінансової діяльності, що забезпечує повноту відображення витрат у бухгалтерському обліку.

Первинний облік витрат періоду здійснюється на підставі відповідних первинних документів, які підтверджують здійснення господарських операцій, зокрема актів виконаних робіт, накладних, платіжних доручень, розрахунково-платіжних відомостей та інших документів [26]. Аналітичний облік витрат ведеться за їх видами, місцями виникнення та відповідальними особами, що забезпечує можливість контролю за рівнем витрат. Основні бухгалтерські проведення з обліку витрат періоду наведено в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5 – Кореспонденція рахунків з обліку витрат періоду*

№	Зміст господарської операції	Первинний документ	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1	Нараховано заробітну плату адміністративному персоналу	Табель обліку робочого часу, розрахунково-платіжна відомість	92	66	45678,5
2	Нараховано єдиний соціальний внесок	Розрахунок ЄСВ	92	65	10049,27
3	Списано матеріали на адміністративні потреби	Накладна-вимога	92	20	4589,2
4	Відображено витрати на рекламу	Акт виконаних робіт	93	63	456,1
5	Відображено витрати на транспортування продукції	Товарно-транспортна накладна	93	63	635,9
6	Нараховано амортизацію адміністративних основних засобів	Відомість амортизації	92	13	457,2
7	Нараховано відсотки за кредитом	Банківська виписка	95	684	560,8
8	Відображено штрафи та пені	Акт, бухгалтерська довідка	94	685	125,7
9	Списано адміністративні витрати на фінансовий результат	Бухгалтерська довідка	79	92	60774,17
10	Списано витрати на збут на фінансовий результат	Бухгалтерська довідка	79	93	1092
11	Списано інші операційні витрати на фінансовий результат	Бухгалтерська довідка	79	94	125,7
12	Списано фінансові витрати на фінансовий результат	Бухгалтерська довідка	79	95	560,8
13	Списано інші витрати на фінансовий результат	Бухгалтерська довідка	79	97	780,6

**складено автором на основі [23,34].*

Наведені бухгалтерські проведення відображають типовий порядок формування та списання витрат періоду, що забезпечує правильне визначення фінансового результату звітного періоду.

Для більш детального відображення процесу формування, групування та списання витрат періоду на підприємстві доцільно подати організаційно-інформаційну схему їх обліку (рис. 3.2).

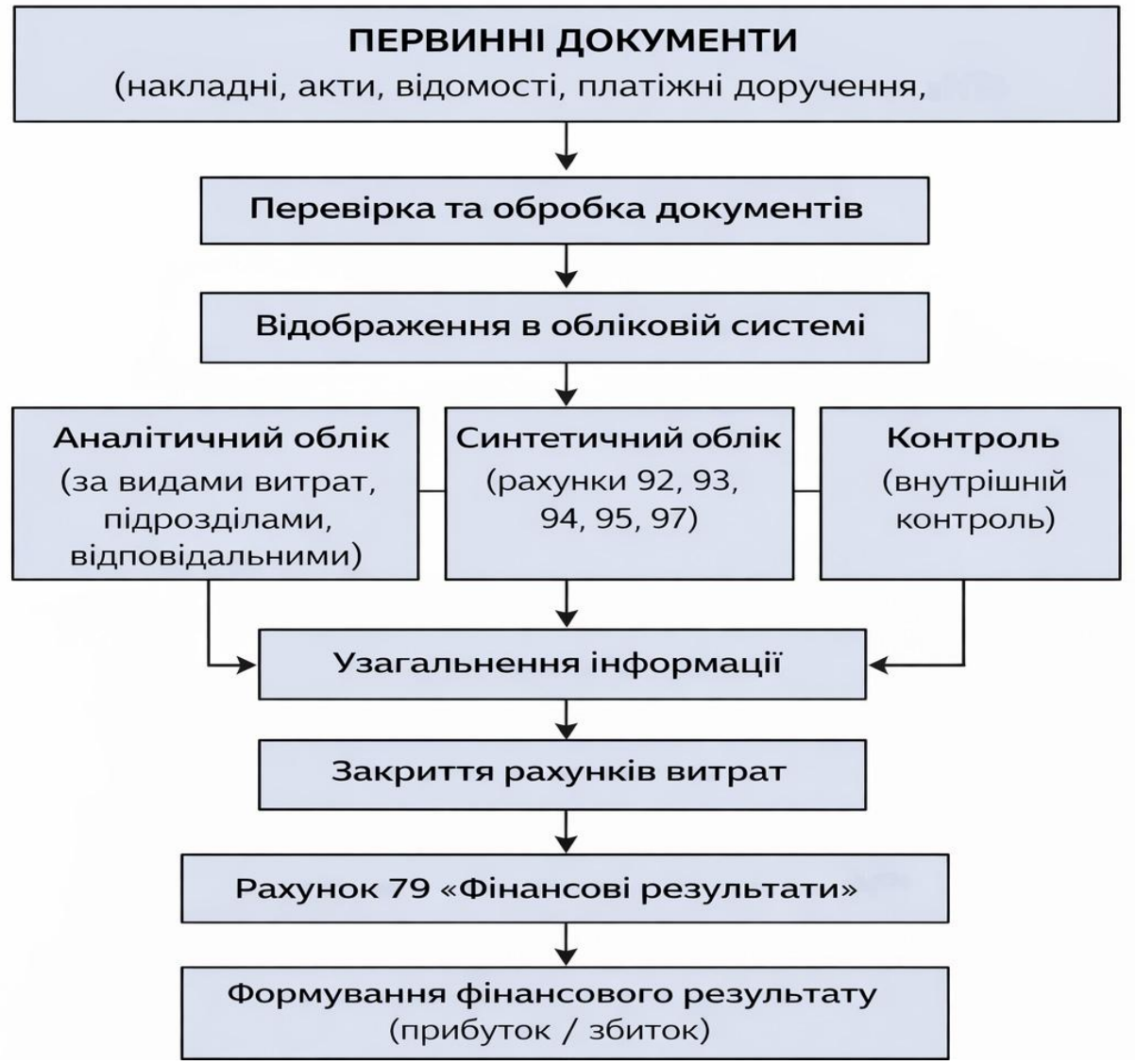

Рисунок 3.2 – Організаційно-інформаційна схема обліку витрат періоду на підприємстві

**складено автором на основі [23; 25].*

Як видно з рисунка 3.2, облік витрат періоду на підприємстві є багатоступеневим процесом, який починається з оформлення первинних документів та їх обробки, після чого інформація відображається в системі бухгалтерського обліку. При цьому витрати групуються як в аналітичному, так і в синтетичному обліку, що забезпечує можливість детального контролю за їх формуванням. На завершальному етапі витрати списуються на рахунок 79 «Фінансові результати», що забезпечує формування фінансового результату діяльності підприємства.

Таким чином, організація обліку витрат періоду на підприємстві передбачає чітке визначення їх складу, використання відповідних рахунків бухгалтерського обліку, належне документальне оформлення господарських операцій та своєчасне відображення витрат у системі бухгалтерського обліку. Ефективна організація обліку витрат періоду сприяє підвищенню достовірності фінансової інформації та забезпечує можливість проведення подальшого економічного аналізу діяльності підприємства.

3.3. Напрями удосконалення обліку витрат періоду на підприємстві

За результатами дослідження встановлено, що ефективність обліку витрат періоду безпосередньо впливає на достовірність фінансових результатів та якість управління підприємством. Від ефективності організації їх обліку залежить якість інформаційного забезпечення управління підприємством, обґрунтованість управлінських рішень та можливість контролю за використанням ресурсів.

Проведений аналіз організації обліку витрат періоду на ТОВ «Вознесенський коньячний завод» показав, що в цілому система обліку відповідає вимогам чинного законодавства, зокрема НП(С)БО 16 «Витрати». Водночас виявлено ряд недоліків, які знижують ефективність управління витратами. До основних з них можна віднести недостатню деталізацію аналітичного обліку витрат, відсутність системи бюджетування витрат, а також обмежене використання можливостей управлінського обліку та внутрішнього контролю.

На підприємстві аналітичний облік витрат періоду ведеться переважно за видами витрат без достатнього розмежування за центрами відповідальності, що ускладнює контроль за місцями їх виникнення. Крім того, відсутність систематичного планування витрат у формі бюджетів обмежує можливість своєчасного реагування на перевитрати.

Відповідно до сучасних наукових підходів, ефективна система обліку витрат повинна поєднувати фінансовий і управлінський облік, бюджетування, контроль та аналіз витрат [4]. З урахуванням цього доцільно запропонувати комплекс заходів щодо удосконалення обліку витрат періоду на підприємстві.

З метою усунення виявлених недоліків запропоновано комплекс заходів, спрямованих на підвищення ефективності обліку витрат періоду, які наведено в таблиці 3.6.

Таблиця 3.6 – Напрями удосконалення обліку витрат періоду на підприємстві*

Напрям удосконалення	**Зміст заходу**	**Очікуваний результат**
Удосконалення облікової політики	Уточнення складу витрат періоду, порядку їх визнання та списання	Підвищення достовірності та порівнянності облікової інформації
Деталізація аналітичного обліку	Організація обліку витрат за центрами відповідальності та місцями їх виникнення	Посилення контролю за витратами та відповідальністю персоналу
Автоматизація обліку	Впровадження сучасних інформаційних систем обліку	Підвищення оперативності обробки даних та зниження кількості помилок
Управлінський облік	Впровадження системи внутрішньої управлінської звітності	Підвищення обґрунтованості управлінських рішень
Бюджетування	Планування витрат та контроль їх виконання	Зниження рівня перевитрат і підвищення фінансової дисципліни
Внутрішній контроль	Організація контролю за формуванням та використанням витрат	Запобігання неефективному використанню ресурсів
Економічний аналіз	Аналіз структури, динаміки та факторів зміни витрат	Виявлення резервів оптимізації витрат підприємства

**розроблено автором на основі [4;24;25;32].*

Дані таблиці 3.6 свідчать, що удосконалення має комплексний характер і охоплює не лише бухгалтерський облік, а й систему управління витратами загалом. Найбільший практичний ефект для підприємства матиме впровадження *бюджетування та деталізація аналітичного обліку*.

Одним із ключових напрямів є удосконалення облікової політики підприємства. Доцільно передбачити більш чітке визначення складу витрат періоду, порядок їх визнання та списання на фінансові результати відповідно до вимог НП(С)БО 16 «Витрати» [25]. Це дозволить забезпечити єдність підходів до обліку витрат та підвищити достовірність фінансової інформації.

Важливим напрямом є *деталізація аналітичного обліку витрат*. На підприємстві доцільно організувати облік витрат не лише за їх видами, але й за місцями виникнення та центрами відповідальності. Такий підхід дозволяє визначити відповідальних осіб за формування витрат та підвищити ефективність контролю за їх рівнем.

Не менш важливим є *впровадження сучасних інформаційних систем бухгалтерського обліку*. Автоматизація облікових процесів забезпечує оперативність обробки інформації, зменшує ймовірність помилок та дозволяє формувати аналітичні звіти для управління підприємством.

Особливу увагу слід приділити впровадженню управлінського обліку витрат, який передбачає формування інформації для внутрішнього користування, зокрема облік витрат за центрами відповідальності, аналіз відхилень та складання внутрішньої звітності [8]. Це дозволяє підвищити якість управлінських рішень та ефективність діяльності підприємства (рис. 3.3).

Рис. 3.3 – Удосконалена система обліку витрат періоду на підприємстві*

**розроблено автором на основі [23; 4; 3].*

Запропонована система дозволяє інтегрувати бухгалтерський, управлінський та контрольний аспекти обліку витрат періоду в єдину інформаційну модель. Її впровадження забезпечить оперативне виявлення перевитрат, підвищить прозорість формування витрат та покращить якість управлінських рішень [3; 4].

Важливим інструментом удосконалення обліку витрат є *бюджетування*. Запровадження системи бюджетів дозволяє планувати витрати, встановлювати їх граничні значення та контролювати відхилення фактичних показників від планових [4]. Це сприяє підвищенню фінансової дисципліни на підприємстві.

Посилення *внутрішнього контролю витрат* є необхідною умовою ефективного управління підприємством. Контроль повинен охоплювати перевірку первинних документів, правильність відображення витрат у бухгалтерському обліку та відповідність витрат встановленим нормам.

Значну роль відіграє економічний аналіз витрат, який дозволяє дослідити їх структуру, динаміку та визначити фактори, що впливають на їх зміну [8]. Результати аналізу можуть бути використані для оптимізації витрат та підвищення ефективності діяльності підприємства (табл. 3.7).

Таблиця 3.7 – Очікуваний ефект від удосконалення обліку витрат періоду*

Напрям удосконалення	**Результат для облікової системи**	**Економічний ефект для підприємства**
Деталізація аналітичного обліку	Підвищення точності та деталізації облікової інформації	Посилення контролю за витратами та відповідальністю підрозділів
Автоматизація обліку	Скорочення часу обробки облікових даних та зменшення кількості помилок	Прискорення прийняття управлінських рішень
Бюджетування витрат	Формування системи планування та контролю витрат	Зниження рівня перевитрат та підвищення фінансової дисципліни
Внутрішній контроль	Забезпечення своєчасного виявлення порушень і відхилень	Запобігання втратам та неефективному використанню ресурсів
Економічний аналіз витрат	Отримання аналітичної інформації щодо структури та динаміки витрат	Виявлення резервів зниження витрат та підвищення рентабельності
Впровадження центрів відповідальності	Персоніфікація контролю витрат	Підвищення дисципліни витрачання ресурсів

**розроблено автором на основі [30; 5; 3; 4].*

Отже, удосконалення обліку витрат періоду на підприємстві повинно здійснюватися комплексно та охоплювати всі елементи системи обліку. Реалізація запропонованих заходів дозволить ТОВ «Вознесенський коньячний завод» підвищити аналітичність облікової інформації, забезпечити більш ефективний контроль витрат періоду, своєчасно виявляти відхилення від планових показників та приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо оптимізації витрат.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У результаті проведеного дослідження встановлено, що витрати періоду є важливою економічною категорією та невід'ємною складовою системи управління підприємством. Вони безпосередньо впливають на формування фінансового результату діяльності, оскільки відображаються у складі витрат звітного періоду та зменшують прибуток підприємства. На відміну від виробничих витрат, витрати періоду не включаються до собівартості продукції, що зумовлює необхідність їх чіткого розмежування, належного обліку та постійного контролю.

У першому розділі досліджено теоретичні основи формування витрат періоду. Визначено, що витрати періоду як економічна категорія охоплюють сукупність витрат, пов'язаних з управлінням підприємством, організацією збуту продукції та здійсненням інших операційних процесів. До їх складу відносяться адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати. Встановлено, що правильна класифікація витрат є необхідною умовою забезпечення достовірності облікової інформації, оскільки вона дозволяє систематизувати витрати за економічним змістом, функціональним призначенням та напрямами використання.

Дослідження показало, що важливим аспектом організації обліку витрат періоду є їх документальне підтвердження. Первинні документи виступають основою для відображення господарських операцій у бухгалтерському обліку та забезпечують їх юридичну обґрунтованість. Встановлено, що своєчасне та правильне оформлення документів сприяє підвищенню рівня внутрішнього контролю, запобігає виникненню помилок і зловживань, а також забезпечує достовірність фінансової звітності.

У процесі дослідження синтетичного та аналітичного обліку витрат періоду встановлено, що їх організація повинна забезпечувати повноту, безперервність і достовірність відображення інформації. Використання відповідних рахунків бухгалтерського обліку дозволяє узагальнювати інформацію про витрати, а аналітичний облік — деталізувати її за окремими напрямами діяльності. Такий

підхід створює інформаційну базу для проведення економічного аналізу та прийняття управлінських рішень.

У другому розділі проведено економічний аналіз витрат діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод». На основі техніко-економічної характеристики підприємства встановлено основні тенденції його розвитку та особливості функціонування. Проведений аналіз витрат дозволив визначити їх структуру, динаміку та вплив на фінансові результати діяльності підприємства.

Зокрема, встановлено, що значну частку у загальній структурі витрат підприємства становлять витрати періоду, серед яких домінують адміністративні витрати та витрати на збут. Це свідчить про значний рівень витрат, пов’язаних з управлінням і реалізацією продукції. Проведений аналіз калькуляції собівартості продукції дозволив виявити фактори, що впливають на її формування, а також визначити можливості зниження витрат і підвищення ефективності виробництва.

У ході аналізу встановлено, що на рівень витрат періоду впливають такі фактори, як обсяги діяльності підприємства, рівень організації управління, ефективність використання ресурсів та зовнішні економічні умови. Виявлено, що недостатній рівень контролю за окремими видами витрат може призводити до їх необґрунтованого зростання, що негативно впливає на фінансові результати підприємства.

У третьому розділі досліджено організацію бухгалтерського обліку на підприємстві та особливості обліку витрат періоду. Встановлено, що облік на ТОВ «Вознесенський коньячний завод» ведеться відповідно до вимог чинного законодавства та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Організація обліку забезпечує формування необхідної інформації для складання фінансової звітності та здійснення контролю за господарською діяльністю.

Разом з тим, у процесі дослідження виявлено окремі недоліки в організації обліку витрат періоду, зокрема недостатню деталізацію аналітичного обліку, обмежене використання сучасних інформаційних технологій та недостатній рівень контролю за окремими видами витрат. Це ускладнює процес прийняття управлінських рішень та знижує ефективність управління витратами.

З метою вдосконалення організації обліку та підвищення ефективності управління витратами періоду на підприємстві запропоновано такі заходи:

- удосконалення аналітичного обліку витрат періоду шляхом їх деталізації за центрами відповідальності, видами діяльності та статтями витрат;
- впровадження сучасних інформаційних систем обліку та автоматизації облікових процесів, що дозволить підвищити оперативність та точність обробки інформації;
- посилення внутрішнього контролю за формуванням витрат, зокрема через розробку чітких процедур їх документального оформлення та перевірки;
- регулярне проведення економічного аналізу витрат з метою виявлення резервів їх зниження та підвищення ефективності використання ресурсів;
- оптимізація структури витрат шляхом скорочення непродуктивних витрат та підвищення ефективності управлінських процесів;
- удосконалення облікової політики підприємства з урахуванням сучасних вимог та особливостей його діяльності.

Реалізація запропонованих заходів дозволить підвищити достовірність облікової інформації, покращити контроль за витратами, забезпечити більш ефективне використання ресурсів та підвищити фінансові результати діяльності підприємства.

Таким чином, проведене дослідження підтверджує важливість належної організації обліку та економічного аналізу витрат періоду як основи ефективного управління підприємством. Отримані результати можуть бути використані у практичній діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» для вдосконалення системи управління витратами та підвищення ефективності його функціонування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. International Accounting Standard 16 «Property, Plant and Equipment». London : IFRS Foundation, 2021.

2. International Accounting Standard 2 «Inventories». London: IFRS Foundation, 2020.

3. Korolyuk T., Spivak S., Seniv B., Stetsko M., Horodetskyy M., Ivanova A. Advantages of Blockchain for Efficient Electronic Documents Flow in the Enterprise Accounting System // *Proceedings of the 14th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT)*. Ceske Budejovice, Czech Republic, 2024. P. 434–438.

4. Spivak S., Korolyuk T., Spivak I., Krepych S., Nita B., Brukhanskyi R. Construction of a Conceptual Model of the Accounting and Analytical System of Report Formation Under IFRS // *Proceedings of the 13th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT)*. Wrocław, Poland, 2023. P. 206–210.

5. Spivak S., Krepych S., Spivak I., Brukhanskyi R., Tkach U. Analysis of Tax Burden in Ukraine in the Context of European Integration // *Proceedings of the 11th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT)*. Deggendorf, Germany, 2021. P. 385–388.

6. Акімова Т.В., Распопова Ю.О., Волященко І.О. Теоретичні засади організації обліку витрат підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. № 52. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-46

7. Боярова О., Гапончук Я. Система бухгалтерського обліку в Україні та тенденції розвитку. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2024. №10. С. 287-299.

8. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник. Житомир : Рута, 2016. 832 с.

9. Васільєва Л., Зуєва І. Облік витрат і його організація в сучасних умовах розвитку підприємства. *Економіка та суспільство*. 2025. № 79. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-169

10. Георгієва О.Г. Аналіз витрат на прикладі ТОВ «Вознесенський коньячний завод» // Збірник матеріалів VIII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді» 16-17 квітня 2026 року. Одеса. 2026. С. 642-644. URL: https://www.ontu.edu.ua/download/konfi/2026/Conference_abstract-16-17-04-26.pdf (дата звернення 25.04.2026)

11. Георгієва О.Г. Витрати періоду: сутність та класифікація // Збірник наукових праць молодих учених, аспірантів та здобувачів вищої освіти. Одеса. 2026. (до друку).

12. Георгієва О.Г. Властивості інформаційних технологій // Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді» 17-18 квітня 2025 року. Одеса. 2025. С. 490-491. URL: https://www.ontu.edu.ua/download/konfi/2025/Conference_abstract-17-18-04-25.pdf (дата звернення 25.04.2026)

13. Георгієва О.Г., Булатова Д.Д. Інформаційна безпека в цифровому просторі: виклики сьогодення // Збірник матеріалів V Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді» 30-31 травня 2023 року. Одеса. 2023. С. 295-296. URL: https://www.ontu.edu.ua/download/konfi/2023/Conference_abstract-30-31-05-23.pdf (дата звернення 25.04.2026)

14. Гладких Т.В. Фінансовий облік : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2017.

15. Губарик О.М., Іванова Д.В. Облік доходів і витрат на малих підприємствах. *Проблеми сучасних трансформацій*. 2024. №11. URL: https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-11-09-01

16. Державна служба статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 20.03.2026).

17. Єдиний державний реєстр юридичних осіб. URL: https://usr.minjust.gov.ua (дата звернення: 20.03.2026).

18. Кужельний М.В., Лінник В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: підручник. Київ : КНЕУ, 2001.

19. Куцик П. Вектори зміни методології бухгалтерського обліку в умовах трансформації управління. *Економіка та суспільство*. 2024. № 64. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-104

20. Мелюк А.В., Міщенко Д.А. Організація обліку та контролю витрат на підприємстві. *Економічний вісник ДДТУ*. 2024. № 2(9). С. 161–170.

21. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості : затв. наказом Міністерства промислової політики України від 09.07.2007 № 373. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0373581-07 (дата звернення: 20.04.2026).

22. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13 (дата звернення: 10.03.2026).

23. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text (дата звернення: 12.03.2026).

24. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17 (дата звернення: 10.03.2026).

25. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00 (дата звернення: 10.03.2026).

26. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text (дата звернення: 13.03.2026).

27. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14 (дата звернення: 10.03.2026).

28. Сук Л.К., Сук П.Л. Бухгалтерський облік: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 424 с.

29. Терещенко О.О. Методичні підходи до аналізу витрат підприємства. *Економічний простір*. 2022. №6. URL: https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-6-04-02

30. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник. Київ: Алерта, 2019. 982 с.

31. Ткаченко Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: підручник. Київ: Алерта, 2020. 192с.

32. Фінансова звітність ТОВ «Вознесенський коньячний завод» за 2021–2023 рр.

33. Фоміна О.В., Король С.Я., Шаповалова А.П. та ін. Бухгалтерський облік : підручник. Київ: ДТЕУ, 2024. 224 с.

34. Чабанюк О.М., Лобода Н.О. Бухгалтерський облік у схемах і таблицях : навч. посіб. Київ : Алерта, 2023. 217.

Додаток А

Витяг
з протоколу № 12
засідання кафедри фінансів, обліку та аудиту
від 23.04.2026р.

Голова засідання кафедри: в.о. завідувача кафедри фінансів, обліку та аудиту проф. Мельник Ю.М.

БУЛИ ПРИСУТНІМИ: професори: Іванченкова Л.В, Немченко В.В.; доценти: Антонюк О.П., Баранюк Х.О. (докторант), Васьковська К.О., Євтушевська О.О., Маркова Т.Д., Скляр Л.Б., Ступницька Т.М., Тарасова О.В.; старші викладачі та асистенти: Пчелянська Г.Б., Гребейникова Н.А.; ст. лаборант: Золотухіна С.А.

СЛУХАЛИ: в.о. завідувача кафедри фінансів, обліку та аудиту проф. Мельника Ю.М. про результати наукового колоквіуму: **«Дослідження сучасних аспектів та інструментів: фінансів, банкінгу, фінансового обліку, аналізу та аудиту в системі управління діяльністю суб'єктів національної економіки»**, який проводився 17 квітня 2026 року в рамках наукової школи «Забезпечення конкурентоспроможності та ефективності функціонування національної економіки та її суб'єктів» кафедри фінансів, обліку та аудиту Одеського національного технологічного університету.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити результати наукового колоквіуму «Дослідження сучасних аспектів та інструментів: фінансів, банкінгу, фінансового обліку, аналізу та аудиту в системі управління діяльністю суб'єктів національної економіки» з напряму наукової школи кафедри фінансів, обліку та аудиту «Забезпечення конкурентоспроможності та ефективності функціонування національної економіки та її суб'єктів», який проводився 17.04.2026 р.

2. Здобувачам вищої освіти СВО «Бакалавр» та СВО «Магістр» спеціальностей 071(D1) «Облік і оподаткування», ОПП «Облік і аудит» та 072 (D2) «Фінанси, банківська права, страхування та фондовий ринок», ОПП «Фінанси, банківська права, страхування та фондовий ринок», докторанту і аспірантам, які підготовили доповіді на науковий колоквіум 17.04.2026р. в рамках дослідження за темами КРМ, КРБ та дисертацій, що виконуються відповідно до затверджених тем на підставі наказів ОНТУ, надати апробацію наукових досліджень, а саме:

2.40. Здобувачці СВО «Бакалавр», ННІЕУіБ ім. Г.Е Вейнштейна,, спеціальності 071 «Облік і оподаткування», ОПП «Облік і аудит» – Георгієва О.Г., тема доповіді «ВИТРАТИ ПЕРІОДУ ПІДПРИЄМСТВА: ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ», науковий керівник – к.е.н., доц. Маркова Т.Д.

В.о. завідувача кафедри фінансів,
обліку та аудиту, д.е.н., проф. /ПІДПИСАНО/ Юрій МЕЛЬНИК

В.о. секретаря /ПІДПИСАНО/ Світлана ЗОЛОТУХІНА